

Tereza Barvínková: Řeč obrazů, symbolů a aluzí v Rakúsově prozaickém souboru Pieseň o studničnej vode

(opponentský posudok)

Diplomantka sa vo svojej práci pokúša o čiastkový pohľad na tvorbu jedného z významných a svojráznych prozaikov slovenskej literatúry poslednej tretiny minulého storočia. Z úvodu diplomovej práce vyplýva, že by mala mať analyticko-interpretáčny charakter, v ktorom sa bude analyzovať reč obrazov, symbolov a alúzií v druhej Rakúsovej knihe Pieseň o studničnej vode (1979), obsahujúcej dve poviedky a tri novely so sociálnou tematikou a baladickým ladením. Niežeby v modernej slovenskej próze neboli v takomto uchopení témy a umeleckých postupov Rakúsovi predchodcovia, nielen u naturistov, ale v kontexte literatúry 70. rokov minulého storočia išlo v každom prípade o estetické nóvum. Rakús buduje svoje príbehy väčšmi na asociatívnom ako na lineárnej logike sujetu, na vytváraní tajomna, na fantazijnosti, opakovaní jednotlivých motívov v stále novších súvislostiach. Diplomantka sa však nedala za úlohu vyčerpávajúco interpretovať jednotlivé prózy knihy v tradičnom zmysle, ale, ako deklaruje, chce sa zamerať na najvýraznejšie a najčastejšie sa opakujúce motívy, ktoré sú všetkým textom knihy spoločné a v ktorých sa tak usiluje vystopovať istú jednotiacu líniu knihy. Motívy, ktoré diplomantka považuje z hľadiska svojej analýzy za nosné, predstavujú: archetyp vody, symbolika čísel, motív cesty a postava outsidera. Tieto motívy sa opakujú, ale najmä sa rozvíjajú či nadobúdajú nové významy. Diplomantkina jednostranná koncentrácia na spomínané motívy sa deje takpovediac *in medias res*, t.j. bez širšieho kontextu vertikálneho či diachronického, bez dôkladnejšieho ozrejmenia termínov, s ktorými pracuje (obraz, symbol, alúzia), resp. ktoré majú byť základom diplomovej práce, s väčším dôrazom na deskripciu ako na jej vyústenie do syntézy. V každom prípade do motivického systému S. Rakúsa sa

pokúsila diplomantka vnieŝť istý poriadok v tej základnej rovine, pričom, samozrejme, počet možných ďalších motívov a ich porovnávanie zostáva otvorené. Rakúsove originálne a v kontexte dobového dominantného estetického kánonu neštandardné prózy autorka diplomovej práce podrobila analýze, ktorá spĺňa kritériá na jej predloženie na obhajobné pokračovanie. Jej orientácia v sekundárnej literatúre je solídna, aj keď v hlbšej literárnokritickej a širšie literárnovednej konkretizácii Rakúsovho diela by isto možno našli aj ďalšie inšpirácie.

Navrhujem hodnotenie diplomovej práce stupňom veľmi dobrý (2).

20. 9. 2011

Doc. PhDr. Rudolf Chmel, DrSc.